

گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار

بررسی توان شهرستان‌های استان آذربایجان شرقی از لحاظ زیرساخت‌های گردشگری با استفاده از مدل AHP و TOPSIS

سوسن رضوی راد دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه پیام نور ارومیه شماره ۰۹۱۴۱۸۷۰۶۱۷

چکیده

یکی از مسایل و مشکلات گردشگری در ایران از جمله استان اصفهان، عدم توازن در سازمان فضایی و عدم سلسله مراتب مبتنی بر رابطه تعاملی میان نواحی گردشگری است. رتبه بندی زیرساخت های گردشگری در نواحی مختلف یک استان و توزیع متعادل زیرساخت ها و تعدیل نابرابری در نواحی مختلف، یکی از اقدامات اساسی توسعه گردشگری است. بنابراین، در برنامه ریزی های آمایش سرزمین به منظور هدایت گردشگران با توجه به امکانات و زیرساخت های گردشگری و همچنین برای رفاه گردشگران و کاهش آسی ب های زیست محیطی رتبه بندی نواحی ضروری است. هدف این مقاله، سطح بندی بر اساس برخی از عوامل موثر در جذب گردشگر شهری با بهره گیری از دو مدل AHP و TOPSIS است. روش پژوهش، توصیفی-تحلیلی و پیمایشی است. برای

تجزیه و تحلیل داده ها از مدل TOPSIS و AHP و برنامه SPSS استفاده شده است. نتایج اولیه تحقیق نشان می دهد که با توجه به معیارهای در نظر گرفته شده برای توان بندی شهرستان ها، شهرستان های تبریز، مراغه و میانه از طریق مدل TOPSIS به ترتیب در سطح یک تا سه از نظر دارا بودن زیرساخت های گردشگری قرار دارند. و با ترکیب دو مدل فوق الذکر، شهرستان تبریز و مراغه به ترتیب به عنوان نواحی اول و دوم گردشگری بیشترین امتیاز را به خود اختصاص داده اند. همچنین پایین ترین توان زیرساخت های گردشگری متعلق به شهرستان های ورزقان و خداآفرین می باشد.

واژه های کلیدی: آذربایجان شرقی، مدل AHP، مدل TOPSIS، توان بندی، گردشگر شهری، ArcGIS.

مقدمه

بررسی توان نواحی گردشگری معیاری برای تعیین مرکزیت و همچنین تعیین زیرساخت های مورد نیاز و تعدیل نابرابری بین نواحی است. در پژوهش های گردشگری تا دهه ۱۹۹۰ مطالب اندکی در مورد سطح بندی نواحی گردشگری انتشار یافته است. اما طی چند دهه اخیر محققان به سطح بندی گردشگری در مقیاس منطقه ای، ملی و بین المللی و ناحیه ای پرداخته اند.